

Ж. В. Краснобаєва-Чорна,

д-р філол. наук, проф.,

Донецький національний університет імені Василя Стуса,

професор кафедри загального та прикладного

мовознавства і слов'янської філології

ЦІННІСНА КАРТИНА СВІТУ: АНАЛІЗ ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНИХ ЗАСАД У СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ

У статті окреслено проблематику теоретичних засад функціонування поняття 'ціннісна картина світу' в сучасному мовознавстві. Визначено здобутки студіювань ціннісної картини світу в лінгвістиці ХХІ століття. Систематизовано й узагальнено специфіку використання аналізованого терміна в мовознавстві. Сформовано термінологійний мінімум студіювань ціннісної картини світу.

З актуалізацією оцінно-емоційного аспектів розуміння мовного образу світу (ММО) до лінгвістичної парадигми входять поняття «оцінний образ світу», «аксіологічний образ світу», «культурно-аксіологічний образ світу», які стають компонентами ММО.

Мета статті: окреслити проблеми теоретико-прикладних засад функціонування концепту «аксіологічний образ світу» в сучасній лінгвістиці. По-

ставлена мета спонукає до вирішення таких завдань: 1) визначити здобутки досліджень аксіологічного образу світу в лінгвістиці XXI ст.; 2) систематизувати й узагальнити специфіку вживання аналізованого терміна в лінгвістиці; 3) сформувати термінологійний мінімум дослідження аксіологічного образу світу (АОС). Об'єктом дослідження є оцінна категоризація, а предметом – аксіологічний образ світу в результаті оцінної категоризації.

Поява значної кількості досліджень ММО в останнє десятиліття зумовлена популярністю антропологічної лінгвістики та визначається розширенням предмета лінгвістики. АОС є фрагментом універсального ММО як результату оцінного/оцінно-емоційного осмислення світу конкретною мовною особистістю та мовною спільнотою. Концепт АОС лінгвісти використовують у: а) лінгвокультурології, виходячи з особливостей репрезентації концептів; б) дослідженнях дискурсу з актуалізацією структурно-семантичних особливостей; в) фразеології, з метою порівняння значень орієнтирів, представлених у фразеологічних фондах різних мов тощо. Ключовими проблемами цих напрямів дослідження є: а) місце і роль АОС у системі образів мовного світу; б) структурна організація АОС; с) об'єктивне визначення компонентів АОС (концепція/концепція оцінки/концепція цінності vs цінності); г) термінологійна база. Таким чином, опис АОС вимагає врахування знань міждисциплінарного характеру, набору цілей і завдань дослідження, чіткого бачення структури, компонентів і одиниць аналізу.

Перспективу ми вбачаємо в подальшому розв'язанні окреслених проблем з опорою на тлумачення АОС у лексикографічних, термінологійних, довідкових та інших видах робіт.

Ключові слова: антиномія 'цінність – нецінність', мовна картина світу, оцінне осмислення, ціннісна картина світу.

Zh. Krasnobaieva-Chorna,

ScD, Professor,

Vasyl' Stus Donetsk National University,

General and Applied Linguistics and Slavonic Philology Department Professor

AXIOLOGICAL WORLD'S IMAGE: ANALYSIS OF THEORETICAL AND APPLIED FOUNDATIONS IN MODERN LINGUISTICS

With the actualization of the evaluative and emotional aspects of understanding the linguistic world's image (LWI), the linguistic paradigm includes the concepts of 'evaluative world's image', 'axiological world's image', 'cultural and axiological world's image', which become the components of LWI.

The purpose of the article: to outline the problems of theoretical and applied principles of the 'axiological world's image' concept functioning in the modern

linguistics. The stated goal motivates the solution of the following tasks: 1) to determine the achievements of the studies of the axiological world's image in the linguistics of the XXI century; 2) to systematize and generalize the usage specifics of the analyzed term in linguistics; 3) to form a terminological minimum of research on the axiological world's image (AWI). The object of exploration is the evaluative categorization, and the subject is the axiological world's image as a result of the evaluative categorization.

The emergence of a significant number of LWI studies in the last decade is due to the popularity of anthropological linguistics and is determined by the expansion of the subject of linguistics. AWI is a fragment of the universal LWI as a result of evaluative/evaluative-emotional comprehension of the world by a specific linguistic personality and linguistic community. Linguists use the concept of AWI in: a) linguoculturology, basing on the peculiarities of the representation of concepts; b) discourse, with the actualization of structural and semantic features; c) phraseology, in order to compare the value references presented in the phraseological funds of different languages, etc. The key problems for these research areas are: a) the place and role of the AWI in the system of linguistic world's images; b) the structural organization of the AWI; c) objective definition of the AWI components (concept/evaluation concept/value concept vs value); d) terminological base. Thus, the description of the AWI requires consideration of knowledge of an interdisciplinary nature, a set of research goals and objectives, clear visions of the structure, components and units of analysis.

We see the prospect in the further solution of the outlined problems with reliance on the interpretation of the AWI in lexicographic, terminological, reference, and other types of works.

Key words: antinomy 'value – non-value', linguistic world's image, evaluative comprehension, axiological world's image.

Постановка наукової проблеми та її актуальність. Досвід опрацювання теоретико-прикладних питань мовної картини світу (далі МКС) наприкінці XX ст. – початку XXI ст. здебільшого визначувався рамами студіювань проблематики когнітивної та концептуальної картин світу, а специфіка корелятивних зв'язків мовної, когнітивної та концептуальної картин світу постає об'єктом наукових різноаспектних узагальнень й до тепер, при чому іноді ґрунтованих на суттєвих протиріччях у поглядах мовознавців [8; 9; 14; 15 та ін.]. З актуалізацією оцінного й емоційного аспектів осмислення мовної картини світу в лінгвістичну парадигму входять поняття 'оцінна картина світу' [6], 'ціннісна картина світу' [5; 10], 'культурно-ціннісна картина світу' [12, с. 5], 'аксіологічна картина світу' [13], які постають (як і когнітивна та концептуальна) складовими МКС. Цікавою є концепція Н. Болдирева [1], у якій антропоцентрична сутність мови розглядувана че-

рез призму спеціально виділеної інтерпретувальної функції (крім когнітивної та комунікативної). Інтерпретація позиціонована як мовна пізнавальна активність, результати якої призводять до формування індивідуальної концептуальної системи (первинна інтерпретація світу) та до конструювання дійсності людиною щодо системи свого власного розуміння світу і індивідуальних переваг (вторинна інтерпретація знань про світ). Мовознавець вводить поняття 'статальної інтерпретації світу', ґрунтованої на когнітивній матриці стану, й окреслює її результат – нові, індивідуально сприйняті, суб'єктивно вербалізовані, часто оцінні дані про стани. Цілком слушно зауважує А. Яковлев [14], що за такого розмаїття підходів і поставлених у них питань виникає нагальна потреба в загальній теорії МКС, яка змогла б об'єднати різноманітність емпіричних даних, напрацювати якісно нові методологічні схеми для вивчення покладених в основу МКС явищ і пояснити на новому рівні ці явища і їх «поведінку» в культурі та в мовленні.

Актуальність статті визначається необхідністю теоретичного осмислення сутності лінгвістичних уявлень про оцінку й емоційну сфери особистості та мотивована відсутністю уніфікованого визначення поняття 'ціннісна картина світу' (далі ЦКС) у сучасному мовознавстві, незважаючи на те, що термін увійшов у наукових обіг ще наприкінці ХХ ст.

Аналіз досліджень проблеми. У сучасних розвідках поняття ЦКС лінгвісти застосовують щодо а) вивчення аксіологічної структури медіа-політичного тексту (В. Мар'янчик (2013) [7]); б) дослідження компонентів ЦКС, що втілена в соціально детермінованому виданні – жіночий журнал із метою виявлення й репрезентування ціннісно орієнтованих мовних маркерів концептів і субконцептів, через які виражені соціокультурні, гендерні, естетичні стереотипи в мові українського жіночого журналу «Жінка» 90-х рр. ХХ ст. і першого десятиліття ХХІ ст. (М. Мамич (2014) [5]); в) вивчення валоративної інконгруентності як засобу трансляції ЦКС через анекдоти (О. Содель (2018) [10]); г) встановлення конститутивних ознак цінності в лінгвістиці з проєктуванням на фраземіку одно- та різносистемних мов (на матеріалі цінності *усніх*) (Ж. Краснобаєва-Чорна (2019) [3]) або окреслення кореляції фразеологічного рівня ЦКС із кодами культури на матеріалі української, російської, англійської та німецької мов (Ж. Краснобаєва-Чорна (2020) [4]); г) зіставлення ціннісних орієнтирів, репрезентованих у фразеології різних мов із метою аналізу аксіологічної картини світу мови на прикладі варіативності фразеологізмів із найменуваннями грошових одиниць в українській і російській мовах (А. Шестакова-Стукун (2020) [13]).

Мета статті: окреслити проблематику теоретико-прикладних засад функціонування поняття 'ціннісна картина світу' в сучасному мовознавстві. Заявлена мета мотивує вирішення таких завдань: 1) визначити здобутки студіювань ціннісної картини світу в лінгвістиці ХХІ століття; 2) система-

тизувати й узагальнити специфіку використання аналізованого терміна в мовознавстві; 3) сформувати термінологійний мінімум досліджень ціннісної картини світу.

Об'єктом розвідки постає оцінна категоризація, а **предметом** – ціннісна картина світу як результат оцінної категоризації. **Джерельну базу** роботи становлять наукові інтерпретації ціннісної картини світу у лінгвістиці (1996 р. – 2021 р.). Мета й завдання роботи зумовили необхідність застосування **методів** критичного аналізу й описово-аналітичного. **Наукова новизна** статті зумовлена тим, що вперше: 1) здійснено критичний огляд лінгвістичних досліджень ЦКС, її дефініцій і структурної організації з проєктуванням на виокремлення ключових проблем наукової інтерпретації зазначеного поняття. **Теоретичне значення** полягає в аналізі поглядів вітчизняних і закордонних мовознавців на специфіку ЦКС із оперттям на базові механізми її дослідження в лінгвістиці.

Результати студіювання можуть знайти **практичне використання** під час викладання курсів із лінгвокультурології та лінгвокогнітології. Основні результати проведеного дослідження внесено до лекційного курсу освітнього компонента «Когнітивна лінгвістика й лінгвоконцептологія (включаючи модуль «Discourse and Concept: Regularity and Correlation») (освітньо-наукової програми «Філологія Philology» третього (освітньо-наукового) рівня (03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 Філологія Philology) Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Виклад основного матеріалу. У структурі мовної особистості вагоме місце, на думку В. Карасика [2], належить цінностям – найбільш фундаментальним характеристикам культури, вищим орієнтирам поведінки. Автор наголошує, що для отримання більш адекватної картини представлення цінностей у мові (і відповідно, в структурі мовної та комунікативної особистості) доцільно враховувати поряд із оцінним і номінативним аспектами і власне аксіологічний бік проблеми. Конститутивними ознаками ЦКС мовознавець вважає такі: 1) ЦКС у мові включає загальнолюдську та специфічну частини, при цьому специфічна частина цієї картини зводиться до різної номінативної щільності об'єктів, різної оцінної кваліфікації об'єктів, різної комбінаторики цінностей; 2) ЦКС у мові реконструюється як взаємопов'язані оцінні судження, що співвідносяться з юридичними, релігійними, моральними кодексами, загальноприйнятими судженнями здорового глузду, типовими фольклорними і відомими літературними сюжетами; 3) між оцінними судженнями спостерігаються відношення включення і асоціативного перетину, що уможливує встановлення ціннісних парадигм відповідної культури; 4) у ЦКС існують найбільш істотні для певної культури смисли, ціннісні доміанти, сукупність яких і утворює певний тип культури, підтримуваний і збережуваний у мові. Отже, ЦКС у мові постає

проявом семантичного закону, згідно з яким найбільш важливі предмети і явища життя народу отримують різноманітну і детальну номінацію. Під час міжмовного зіставлення ціннісних картин світу виявляється, що відмінність між репрезентацією тих чи тих концептів виражається здебільшого не в наявності або відсутності певних ознак, а в частотності цих ознак і їх специфічній комбінаториці.

Опис ЦКС ґрунтований на дослідженнях логічної та лінгвістичної аспектів оцінки. Ціннісна парадигма соціуму, на думку Н. Мартиненко [6], постає визначальною і досить сталою величиною, яка формує аксіологічні орієнтири індивіда. Автор припускає, що кожна людина спирається на певну оцінну шкалу, за допомогою якої відображає світ і знаходить собі місце в цьому світі. Індивідуальні особливості оцінної шкали проявляються в суб'єктивних варіантах емотивно-оцінних значень. Н. Мартиненко вважає, що ціннісний світ національної культури існує як об'єктивна реальність: він знаходить своє відображення у притаманному кожній нації особливому ментальному типі (звички, уподобання, колективні шаблони і стереотипи, ціннісні орієнтації та переваги); та виділяє такі конститутивні ознаки ЦКС: 1) ЦКС постає фрагментом більш загальної системи уявлень мовців про світ, відображений у мові; 2) ЦКС є впорядкованою сукупністю оцінних суджень, що відображають ціннісні орієнтації соціуму, і в ній найбільш яскраво відображаються специфічні риси національного менталітету; 3) цінності поділяються на зовнішні і внутрішні (соціально і персонально зумовлені), між якими немає жорстких меж; 4) у ЦКС найяскравіше відбиваються специфічні риси національного менталітету.

В. Мар'янич у [7, с. 4] використовує термін ЦКС для опису аксіологічної структури з метою опрацювання алгоритму аксіологічного аналізу медіа-політичного тексту й оперує поняттями 'аксіологічна структура' (результат взаємодії соціальної інформації, закладеної в тексті, авторській інтерпретації дійсності та ціннісній картині світу індивідуального адресата), 'ціннісна картина світу' (сукупність когнітивних одиниць, за допомогою яких зберігаються цінності, стереотипи, норми) й 'аксіологічне поле' (фрагмент ціннісної картини світу, закріплений у тексті).

І. Солоділова та В. Перевалов під ЦКМ розуміють знання у ціннісній перспективі, сукупність концептів, що становлять у змістовному плані знання про цінності й антицінності [11, с. 180]. При цьому вивчення цінностей передбачає звернення до параметрів об'єктивності/суб'єктивності, дискурсивності, культурологічної зумовленості, реалізації у предметному або ідеальному світі, мовній об'єктивації у категоріях оцінності й емотивності [11, с. 183].

Досліджуючи національно-культурну своєрідність, автори [12] звертаються до ціннісних категорій, виявлених під час мовленнєво-мисленнєвої діяльності людини, зафіксованих як ціннісні концепти у мовній і культурно-

ціннісній картині світу. Духовні та культурні цінності регулюють і мотивують життя людини і суспільства, надаючи йому сенсу та значущості. Сукупність індивідуальних цінностей формує єдину систему цінностей соціуму, визначає його будову та світопорядок. Автори акцентують увагу на тому, що картина світу протягом життя людини варіюється залежно від її знань, освіти, виховання, геополітичних і культурних умов, які впливають на вибір тих цінностей, які вона формує або приймає під час становлення та відтворює з урахуванням часових та вікових розбіжностей. Індивідуальна картина світу, що включає ціннісні поняття й образи, є безпосередньою складовою загальної картини світу соціуму, своєрідність якої зумовлена її національно-культурною приналежністю, що передає специфіку норм, традицій, звичок народу, його менталітету, знань та культурних цінностей суспільства. Серед ціннісних концептів, що формують картину світу соціуму, виділяються домінувальні (або первинні) і периферійні (або вторинні).

ЦКС у [4] дефінуємо як осмисленням світу людиною, його фрагментів і статусу людської особистості в цьому світі через оцінну категоризацію в опозиції цінностей і нецінностей і виокремлюємо кваліфікативні ознаки: 1) домінувальну роль у створенні ЦКС відіграє оцінна категоризація – формування цінностей унаслідок оцінного осмислення об'єктів довкілля; 2) ЦКС постає як ментальна структура, сформована блоками оцінних категорій; 3) ЦКС визначається рівневою структурою, тобто цінності розташовані за ярусами, підґрунтям виділення яких постають типологічні параметри цінностей у суміжних науках (філософії, соціології, аксіології тощо); цінність у ЦКС формується аксіологічними опозиціями, напр.: а) соціальний рівень – цінність мир – аксіологічна опозиція ‘мир – війна’; цінність любов – аксіологічна опозиція ‘любов – ненависть’; цінність свобода – аксіологічна опозиція ‘свобода – відсутність свободи’; цінність успіх – аксіологічна опозиція ‘успіх – відсутність успіху’ тощо; б) вітальний рівень – цінність життя – аксіологічна опозиція ‘життя – смерть’; цінність здоров'я – аксіологічна опозиція ‘здоров'я – відсутність здоров'я’; в) матеріальний рівень – цінність гроші – аксіологічні опозиції ‘гроші – відсутність грошей’, ‘бідний – багатий’; г) етичний рівень – цінність справедливість – аксіологічна опозиція ‘справедливість – несправедливість’; г) естетичний рівень – цінність краса – аксіологічні опозиції ‘краса – відсутність краси’, ‘вродливий – потворний’ тощо; 4) базовим компонентом ЦКС постає цінність [3]:

а) цінність є лінгвофілософською та лінгвокультурологічною одиницею з притаманною їй значущістю, інтенційністю й біполярністю, що передбачають обов'язкове апелювання до антиномії «цінність – нецінність»;

б) цінність вимірювана в системі «можливих оцінок» на різних рівнях мови;

в) цінність має релятивний характер, виявлюваний через зв'язок із не-цінністю, тобто розкриття змісту цінності, її структурної організації залежить від опозитивної одиниці: поняття «добре» і «погано» імплікують наявність одне одного і формують навколо себе семантичний простір, репрезентований лексемами, фразеологізмами, преміями тощо;

г) цінність складається з різних темпоральних і генетичних прошарків і є динамічним явищем, оскільки її зміст і структура, взаємозв'язки з іншими цінностями залежать від змін у свідомості людини та суспільства;

ґ) цінність реалізує феномен особистісної та суспільної значущості, підтверджуючи тезу про унікальність сприйняття цінності, переживання її окремим суб'єктом (носієм певної мови), наповнення суспільно значущим смислом (загальнолюдським), що втілює єдність одиничного та всезагального в ціннісній картині світу.

У такий спосіб, проблематику функціонування терміна 'ЦКС' у лінгвістиці формують різновид осмислення, вектор ціннісної парадигми, складники та структурна організація (див. Табл. 1).

Табл. 1 – Специфіка функціонування терміна 'ціннісної картини світу' в сучасному мовознавстві

Автор	Різновид осмислення	Вектор ціннісної парадигми	Складники	Структура
В. Карасик (1996)	оцінні судження	ціннісна парадигма культури - ціннісні доміанти культури	концепт	загальнолюдська та специфічна частини
Н. Мартиненко (2007)	оцінні судження з актуалізацією понять оцінна шкала й емотивно-оцінні значення	ціннісна парадигма соціуму – аксіологічні орієнтири індивіда	концепт	зовнішня та внутрішня частини (соціально і персонально зумовлені) без жорстких меж
В. Мар'янчик (2013)	система оцінок як аксіологічне моделювання	ціннісна парадигма соціуму	когнітивна одиниця	
І. Солоділова та В. Перевалов (2018)	емоційно-оцінно-інтерпретивне осмислення	ціннісна парадигма культури та соціуму	концепт як цінність/ антицінність	

К. Варгіна, Н. Гусарова, О. Ємельянова, Н. Мальцева, С. М'ячинська, І. Панасюк, Т. Петухова, І. Толочин, К. Трощенко, Є. Хом'якова та ін. (2019)	емоційно- оцінне осмислення	ціннісна парадигма культури та соціуму	ціннісний концепт	домінуюча та периферійна частини
Ж. Краснобаєва- Чорна (2020)	оцінне осмислення	ціннісна парадигма культури та соціуму з опертям на філософію	цінність/ нецінність	рівнева структура: соціальний, вітальний, матеріальний, етичний, естетичний тощо

Аналіз теоретико-прикладних досліджень ЦКС у лінгвістиці уможливує опрацювання необхідного термінологічного мінімуму:

- аксіологічна опозиція;
- аксіологічна структура;
- аксіологічне моделювання;
- аксіологічне поле;
- аксіологічний орієнтир;
- антиномія «цінність – антицінність»;
- антиномія «цінність – нецінність»;
- емоційно-оцінне значення;
- емоційно-оцінне осмислення;
- когнітивна одиниця;
- концепт;
- концепт ціннісний;
- ментальна структура;
- ментальний тип;
- національний менталітет;
- оцінка;
- оцінка лінгвістична;
- оцінка логічна;
- оцінна категоризація;
- оцінна шкала;
- оцінне осмислення;

- оцінне судження;
- ціннісна домінанта;
- ціннісна парадигма культури;
- ціннісна парадигма соціуму.

Висновки та перспективи дослідження. Поява значної кількості досліджень МКС в останнє десятиліття зумовлена популярністю антропологічної лінгвістики та визначається розширенням предмета мовознавства. ЦКС – це фрагмент універсальної МКС як результат оцінного/оцінно-емоційного осмислення світу конкретною мовною особистістю і мовною спільнотою. Поняття ЦКС мовознавці застосовують у: а) лінгвокультурології з опертям на особливості репрезентації концептів; б) дискурсології з актуалізацією структурних і змістових ознак; в) фразеології з метою зіставлення ціннісних орієнтирів, представлених у фразеологічних фондах різних мов тощо. Ключовими проблемами для цих сфер дослідження постають: а) місце і роль ЦКС у системі мовних картин світу; б) структурна організація ЦКС; в) об’єктивне визначення складників ЦКС (концепт/оцінний концепт/ціннісний концепт vs цінність); г) термінологійна база. Отже, опис ЦКС вимагає врахування знань міждисциплінарного характеру, комплексу розв’язуваних дослідницьких цілей і завдань, чітких уявлень про структуру, складники й одиниці аналізу.

Перспективу вбачаємо у подальшому вирішенні окреслених проблем з опертям на інтерпретацію ЦКС у лексикографічних, термінологійних, довідкових тощо працях.

Література

1. *Болдырев Н.Н.* Антропоцентрическая сущность языка в его функциях, единицах и категориях. *Вопросы когнитивной лингвистики.* 2015. №1. С. 5–12.
2. *Карасик В.И.* Культурные доминанты в языке. *Языковая личность: культурные концепты.* Волгоград-Архангельск : Перемена, 1996. С. 3–16.
3. *Краснобаева-Чорна Ж.В.* Кваліфікація цінності в лінгвістиці. *Przegląd Wschodnioeuropejski.* 2019. X/1. Рр. 453–462.
4. *Краснобаева-Чорна Ж.* Вторинна знакова система ціннісної картини світу у фраземіці. Вінниця : ТОВ «Твори», 2020. 172 с.
5. *Мамич М.В.* Компоненти ціннісної картини світу в мові жіночого журналу. *Лінгвістичні дослідження.* 2014. Вип. 38. С. 110–115.
6. *Мартыненко Н.Г.* Оценочная картина мира говорящего социума. *Наука и образование..* 2007. №2. С. 119–123.
7. *Марьянчик В.А.* Аксиологическая структура медиа-политического текста: лингвостилистический аспект : автореф. дисс. ... д-р филол. наук. Архангельск, 2013. 36 с.

8. *Мацьків П.В.* Мовна картина світу в контексті суміжних наукових понять. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Сер.: Філологічні науки (мовознавство).* 2017. №7. С. 115–118.
9. *Середницька А.Я.* Відмінності між мовною і концептуальною картиною світу з погляду сучасного мовознавства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія.* 2016. Вип. 21. С. 69–72.
10. *Содель О.С.* Ціннісна картина світу англomовних країн, утілена в анекдотах, і специфіка її передачі під час перекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія.* 2018. №34. Т.2. С. 80–83.
11. *Солодилова И., Перевалов В.* Ценностная картина мира как объект лингвистического изучения. *Филология. Серия: Гуманитарные науки.* 2018. №3. С. 180–183.
12. Ценностная картина мира англоязычного социума/под общ. ред. Е.Г. Хомяковой. СПб: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2019. 204 с.
13. *Шестакова-Стукун А.* Про варіантність фразеологізмів із найменуваннями грошових одиниць. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія.* Вип. 1 (43), 2020. С. 294-298.
14. *Яковлев А.А.* Языковая картина мира как лингвистическое понятие: обзор российских публикаций последних лет. *Вестник Новосибирского государственного ун-та. Серия: Лингвистика и межкультурная коммуникация.* 2017. Т.15. №2. С. 5–20.
15. *Kikiewicz A.* Польская и русская школы культурной лингвистики: сходство и различие подходов. *Przegląd Wschodnioeuropejski.* 2019. X/2. Рр. 273–292.

Referenses

1. Boldyrev, N. N. (2015), *Anthropocentric essence of language in its functions, units and categories [Antropotsentricheskaya sushchnost' yazyka v ego funktsiyakh, edinitsakh i kategoriyakh]*. *Voprosy kognitivnoy lingvistiki*, №1, pp. 5–12.
2. *Karasik, V. I. (1996), Cultural dominants in the language [Kul'turnye dominanty v yazyke]. Yazykovaya lichnost': kul'turnye kontsepty. Volgograd-Arkhangel'sk: Peremena*, pp. 3–16.
3. *Krasnobaieva-Chorna, Zh. V. (2019), The Qualification of Value in a Linguistics. [Kvalifikatsiia tsinnosti v linhvistytsi]. Przegląd Wschodnioeuropejski*, X/1, pp. 453–462.
4. *Krasnobaieva-Chorna, Zh. (2020), The secondary sign system of the axiological world's image in phrasemics. [Vtorynna znakova sistema tsinnisnoi kartyny svitu u frazemitsi]. Vinnytsia, TOV «Tvory», 172 p.*
5. *Mamych, M. V. (2014), Components of Value in the Language Picture of the World of Women's Magazine [Komponenty tsinnisnoi kartyny svitu v movi*

- zhinochoho zhurnalu*]. Lihvistychni doslidzhennia, Vyp. 38, pp. 110–115.
6. Martynenko, N. G. (2007), *Evaluative picture of the world of a speaking society [Otsenochnaya kartina mira govoryashchego sotsiuma]*. Nauka i ob-razovanie, №2, pp. 119–123.
  7. Mar'yanchik, V. A. (2013), *The Axiological Structure of the Media-Political Text: Linguistic and Stylistic Aspect [Aksiologicheskaya struktura media-politicheskogo teksta: lingvostilisticheskii aspekt: avtoref. diss. ... d-r filol. nauk]*. Arkhangel'sk, 36 p.
  8. Matskiv, P. V. (2017), *The Language picture of the world in the context of related scientific concepts [Movna kartyna svitu v konteksti sumizhnykh naukovykh poniat]*. Naukovi visnyk Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahogichnogo universytetu imeni Ivana Franka. Ser.: Filolohichni nauky (movoznavstvo), №7, pp. 115–118.
  9. Serednytska, A. Ya. (2016), *The differences between conceptual world image and linguistic conceptualization of surrounding world [Vidminnosti mizh movnoiu i kontseptualnoiu kartynoiu svitu z pohliadu suchasnoho movoznavstva]*. Naukovi visnyk Mizhnarodnogo humanitarnogo universytetu. Ser.: Filolohiia, Vyp. 21, pp. 69–72.
  10. Sodel, O. S. (2018), *The value picture of the world of English-speaking countries, embodied in anecdotes, and the specifics of its rendering translation [Tsinnisna kartyna svitu anhlomovnykh krain, utilena v anekdotakh, i spetsyfika yii peredachi pid chas perekladu]*. Naukovi visnyk Mizhnarodnogo humanitarnogo universytetu. Ser.: Filolohiia, №34, T. 2, pp. 80–83.
  11. Solodilova, I., Perevalov, V. (2018), *The value picture of the world as an object of linguistic study [Tsennostnaya kartina mira kak ob'ekt lingvisticheskogo izucheniya]*. Filologiya. Seriya: Gumanitarnye nauki, №3, pp. 180–183.
  12. *Value picture of the world of the English-speaking society [Tsennostnaya kartina mira angloyazychnogo sotsiuma]/pod obshch. red. E.G. Khomyakovoy*. SPb: Izd-vo S.-Peterb. un-ta, 2019, 204 p.
  13. Shestakova-Stukun, A. (2020), *[Pro variantnist frazeolohizmiv iz naimenuvanniamy hroshovykh odynyts]*. Naukovi visnyk Uzhhorod'skoho universytetu. Seriya: Filolohiia, Vyp. 1 (43), pp. 294–298.
  14. Yakovlev, A. A. (2017), *Language worldview as a linguistic notion: review of recent russian works [Yazykovaya kartina mira kak lingvisticheskoe ponyatie: obzor rossiyskikh publikatsiy poslednikh let]*. Vestnik Novosibirskogo gosudarstvennogo un-ta. Seriya: Lingvistika i mezhkul'turnaya kommunikatsiya, T. 15, №2, pp. 5–20.
  15. Kiklewicz A. *Polish and Russian School of Cultural Linguistics: Similarity and Differences of Approaches [Pol'skaya i russkaya shkoly kul'turnoy lingvistiki: skhodstvo i razlichie podkhodov]*. Przegląd Wschodnioeuropejski, 2019, X/2, pp. 273–292.